

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

THE BULLETIN

THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

PUBLISHED SINCE 1944

5

SEPTEMBER – OCTOBER 2021

ALMATY, NAS RK

NAS RK is pleased to announce that Bulletin of NAS RK scientific journal has been accepted for indexing in the Emerging Sources Citation Index, a new edition of Web of Science. Content in this index is under consideration by Clarivate Analytics to be accepted in the Science Citation Index Expanded, the Social Sciences Citation Index, and the Arts & Humanities Citation Index. The quality and depth of content Web of Science offers to researchers, authors, publishers, and institutions sets it apart from other research databases. The inclusion of Bulletin of NAS RK in the Emerging Sources Citation Index demonstrates our dedication to providing the most relevant and influential multidiscipline content to our community.

Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясы «ҚР ҰҒА Хабаршысы» ғылыми журналының Web of Science-тің жаңаланған нұсқасы Emerging Sources Citation Index-те индекстелуге қабылданғанын хабарлайды. Бұл индекстелу барысында Clarivate Analytics компаниясы журналды одан әрі the Science Citation Index Expanded, the Social Sciences Citation Index және the Arts & Humanities Citation Index-ке қабылдау мәселесін қарастыруда. Web of Science зерттеушілер, авторлар, баспашылар мен мекемелерге контент тереңдігі мен сапасын ұсынады. ҚР ҰҒА Хабаршысының Emerging Sources Citation Index-ке енуі біздің қоғамдастық үшін ең өзекті және беделді мультидисциплинарлы контентке адалдығымызды білдіреді.

НАН РК сообщает, что научный журнал «Вестник НАН РК» был принят для индексирования в Emerging Sources CitationIndex, обновленной версии Web of Science. Содержание в этом индексировании находится в стадии рассмотрения компанией Clarivate Analytics для дальнейшего принятия журнала в the Science Citation Index Expanded, the Social Sciences Citation Index и the Arts & Humanities Citation Index. Web of Science предлагает качество и глубину контента для исследователей, авторов, издателей и учреждений. Включение Вестника НАН РК в Emerging Sources Citation Index демонстрирует нашу приверженность к наиболее актуальному и влиятельному мультидисциплинарному контенту для нашего сообщества.

Бас редактор:

ҚОЙГЕЛДИЕВ Мәмбет Құлжабайұлы (бас редактор), тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 3

Редакция алқасы:

ОМАРОВ Бауыржан Жұмаханұлы (бас редактордың орынбасары), филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Нұр-Сұлтан, Қазақстан) Н = 4

МАТЫЖАНОВ Кенжехан Слямжанұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА корреспондент мүшесі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан) Н = 4

ЙОВИЦА Радуга Патетре, Ph.D (археология), Нью-Йорк университетінің профессоры (Нью-Йорк, АҚШ) Н = 19

БАНАС Йозеф, әлеуметтану ғылымдарының докторы, Жешув технологиялық университетінің профессоры (Жешув, Польша) Н = 26

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, Украинаның еңбек сіңірген ғылым және техника қайраткері, «Киев-Могила академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина) Н = 2

МАКУЛОВА Айымжан Төлегенқызы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, Нархоз Университеті (Алматы, Қазақстан) Н = 3

ИСМАҒҰЛОВ Оразақ Исмағұлұлы, тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Нұр-Сұлтан, Қазақстан) Н = 6

ӘБЖАНОВ Ханкелді Махмұтұлы, тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 4

БИЖАНОВ Ахан Хұсайынұлы, саясаттану ғылымдарының докторы, ҚР ҰҒА корреспондент-мүшесі, Философия, саясаттану және дінтану институтының директоры (Алматы, Қазақстан) Н = 1

ТАЙМАҒАМБЕТОВ Жакен Қожахметұлы, тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 4

СҮЛЕЙМЕНОВ Майдан Күнтуарұлы, заң ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

САБИКЕНОВ Салахиден Нұрсарыұлы, заң ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 2

ҚОЖАМЖАРОВА Дариякул Пернешқызы, тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 2

БАЙТАНАЕВ Бауыржан Әбішұлы, тарих ғылымдарының докторы, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

БАЗАРБАЕВА Зейнеп Мүслімқызы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

ШАУКЕНОВА Зарема Каукенқызы, әлеуметтану ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

ЖОЛДАСБЕКОВА Баян Өмірбекқызы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА корреспондент мүшесі (Алматы, Қазақстан) Н = 2

НУРҚАТОВА Ляззат Төлегенқызы, әлеуметтану ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА корреспондент мүшесі (Алматы, Қазақстан) Н = 1

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Ресей білім академиясының академигі (Мәскеу қ.), Педагогикалық білім беруді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан) Н = 1

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, педагогика кафедрасының меңгерушісі, К.Г. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және басқару университетінің Әлеуметтік-гуманитарлық ғылымдар және технологиялар факультетінің деканы (Мәскеу, Ресей) Н = 34

ДИБО Анна Владимировна, филология ғылымдарының докторы, РҒА корреспондент-мүшесі, РҒА Тіл білімі институтының Орал-алтай тілдері бөлімінің меңгерушісі (Мәскеу, Ресей) Н = 3

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының Хабаршысы».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген № 16895-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы, 2021

Типографияның мекен-жайы: «Аруна» ЖК, Алматы қ., Мұратбаев көш., 75.

Главный редактор:

КОЙГЕЛЬДИЕВ Мамбет Кулжабаевич (главный редактор), доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 3

Редакционная коллегия:

ОМАРОВ Бауыржан Жумаханулы (заместитель главного редактора), доктор филологических наук, профессор, академик НАН РК (Нур-Султан, Казахстан) Н = 4

МАТЫЖАНОВ Кенжехан Слямжанович, доктор филологических наук, профессор, член-корреспондент НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан) Н = 4

ЙОВИЦА Радуга Пэтрэ, доктор философии (Ph.D, археология), профессор Нью-Йоркского университета (Нью-Йорк, США) Н = 19

БАНАС Йозеф, доктор социологических наук, профессор Жешувского технологического университета (Жешув, Польша) Н = 26

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заслуженный деятель науки и техники Украины, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина) Н = 2

МАКУЛОВА Айымжан Тулегеновна, доктор экономических наук, профессор, Университет Нархоз (Алматы, Казахстан) Н = 3

ИСМАГУЛОВ Оразак Исмагулович, доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК (Нур-Султан, Казахстан) Н = 6

АБЖАНОВ Ханкелди Махматович, доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 4

БИЖАНОВ Ахан Хусаинович, доктор политических наук, член-корреспондент НАН РК, директор Института философии, политологии и религии (Алматы, Казахстан) Н = 1

ТАЙМАГАМБЕТОВ Жакен Кожаметович, доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 4

СУЛЕЙМЕНОВ Майдан Кунтуарович, доктор юридических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

САБИКЕНОВ Салахиден Нурсариевич, доктор юридических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 2

КОЖАМЖАРОВА Дариякуль Пернешевна, доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 2

БАЙТАНАЕВ Бауржан Абишевич, доктор исторических наук, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

БАЗАРБАЕВА Зейнеп Муслимовна, доктор филологических наук, профессор, член-корреспондент НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

ШАУКЕНОВА Зарема Каукеновна, доктор социологических наук, профессор, академик НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

ЖОЛДАСБЕКОВА Баян Омирбековна, доктор филологических наук, профессор, член-корреспондент НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 2

НУРКАТОВА Лязгат Толегеновна, доктор социологических наук, профессор, член-корреспондент НАН РК (Алматы, Казахстан) Н = 1

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, академик Российской академии образования (г. Москва), директор Центра развития педагогического образования (Алматы, Казахстан) Н = 1

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики, декан факультета Социально-гуманитарных наук и технологий Московского государственного университета технологий и управления имени К.Г. Разумовского (Москва, Россия) Н = 34

ДЫБО Анна Владимировна, доктор филологических наук, член-корреспондент РАН, заведующий отделом урало-алтайских языков Института языкознания РАН (Москва, Россия) Н = 3

«Вестник Национальной академии наук Республики Казахстан».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы). Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № 16895-Ж, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Национальная академия наук Республики Казахстан, 2021

Адрес типографии: ИП «Аруна», г. Алматы, ул. Муратбаева, 75.

Editor in chief

KOIGELDIEV Mambet Kulzhabaevich (Editor-in-Chief), Doctor of History, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 3

Editorial board:

OMAROV Bauyrzhan Zhumakhanuly (Deputy Editor-in-Chief), Doctor of Philology, Professor, Academician of NAS RK (Nur-Sultan, Kazakhstan) H = 4

MATYZHANOV Kenzhakhan Slyamzhanovich, Doctor of Philology, Professor, Corresponding Member of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 1

SAPARBAYEV Abdizhappar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology, (Almaty, Kazakhstan) H = 4

JOVICA Radu Petre, Ph.D, History, Archeology, Professor, New York University (New York, USA) H = 19

BANAS Joseph, Doctor of Social science, Professor, Rzeszow University of Technology (Rzeszow, Poland) H = 26

LUKYANENKO Irina, doctor of economics, professor, honored worker of Science and Technology of Ukraine, head of the department of the National University «Kyiv-Mohyla Academy» (Kiev, Ukraine) H = 2

MAKULOVA Aymzhan Tulegenovna, doctor of economics, professor, Narkhoz University (Almaty, Kazakhstan) H = 3

ISSMAGULOV Orazak Issmagulovich, Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of NAS RK (Nur-Sultan, Kazakhstan) H = 6

ABZHANOV Khankeldi Makhmutovich, Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 4

BIZHANOV Akhan Khusainovich, Doctor of Political Sciences, Corresponding Member of NAS RK, Director of the Institute of Philosophy, Political Science and Religion (Almaty, Kazakhstan) H = 1

TAIMAGAMBETOV Zhaken Kozhakhmetovich, Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of NAS RK, (Almaty, Kazakhstan) H = 4

SULEYMENOV Maidan Kuntuarovich, Doctor of Law, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 1

SABIKENOV Salakhiden Nursarievich, Doctor of Law, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 2

KOZHAMZHAROVA Dariyakul Perneshevna, Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 2

BAITANAEV Baurzhan Abishevich, Doctor of Historical Sciences, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 1

BAZARBAYEVA Zeinep Muslimovna, Doctor of Philology, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 1

SHAUKENOVA Zarema, Doctor of Sociology, Professor, Academician of NAS RK (Almaty, Kazakhstan) H = 1

DZHOLDASBEKOVA Bayan Umirbekovna, Doctor of Philology, Professor, Corresponding Member of NAS RK H = 2

NURKATOVA Lyazzat Tolegenovna, Doctor of Social Sciences, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan (Almaty, Kazakhstan) H = 1

ABYLKASYMOVA Alma Yessimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of NAS RK, academician of the Russian Academy of Education (Moscow), Director of the Center for the Development of Pedagogical Education (Almaty, Kazakhstan) H = 1

SHISHOV Sergey, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy, Dean of the Faculty of Social Sciences and Humanities and Technologies of the Razumovsky Moscow State University of Technologies and Management (Moscow, Russia) H = 34

DYBO Anna Vladimirovna, Doctor of Philology, Corresponding Member of the Russian Academy of Sciences, Head of the Department of Ural-Altai Languages of the Institute of Linguistics of the Russian Academy of Sciences (Moscow, Russia) H = 3

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications of the Republic of Kazakhstan No. **16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

UDC 130.2:81
IRSTI 16.21.33Nurmoldayev S.T.¹, Sarkulova G.S.², Doszhan R.K.³, Somzhurek B.Zh.⁴, Aimbetova U.U.³¹Kazakh National Conservatory named after Kurmangazy, Almaty, Kazakhstan;²West Kazakhstan Agrarian Technical University named after Zhangir Khan, Uralsk, Kazakhstan;³Kazakh national academy of choreography, Nur-Sultan, Kazakhstan;⁴Eurasian National University named after L. Gumilev, Nur-Sultan, Kazakhstan.E-mail: serik_composer@mail.ru

THE CONCEPT OF CULTURE IN THE LINGUO-CULTURAL ASPECT

Abstract. A characteristic feature of world linguistics is the emergence and rapid development of linguacultural branch of linguistics. Now cognitive research has become an integral part of modern linguistic science. However, this area of scientific knowledge is in the process of formation, it has not yet fully developed, since the lines of interaction between language and culture have not yet been fully studied, and methods and techniques of linguo-cognitive analysis have not been precisely developed. That is why research in linguo-culturology is so relevant today.

One of the main categories of linguistics is the concept of culture. At the same time, the concept in modern science has not yet received a consistent understanding and adequate metalanguage description.

The methods and techniques of linguistic-cognitive analysis of concepts are not well-established, they have not found the optimal solution to the problem of combining structural-semantic and cognitive procedures, diachronic and synchronous aspects, the linguistic and verbal existence of concepts, their comparative study in the framework of both one and different ethnic language continuums. This largely determines the choice of the topic of the research.

The analysis of such significant concepts in different linguistic cultures makes it possible to identify the features of the national image of the world.

The relevance of the study is explained by the importance of the concept of “culture” in the value system of modern texts of art for revealing the phenomenon of a national character, with the increasing interest of researchers not only in the resources of science and technology, but also in the potential creative potential of a person.

Modern sciences are characterized by the interpenetration of branches of knowledge, which leads to the emergence of interdisciplinary sciences. The study was carried out at the intersection of cognitive science, concept ology and cognitive linguistics.

Key words: concept, lingua, cultural, text of art, modern.

Introduction. This research is devoted to a comparative examination of linguistic representations of the concept of "culture" and is carried out in line with linguistic and cultural studies.

Modern sciences are characterized by the interpenetration of branches of knowledge, which leads to the emergence of interdisciplinary sciences. The study was carried out at the intersection of cognitive science, concept ology and cognitive linguistics.

Linguo-culturology considers language in inseparable interaction with culture. Moreover, the language reflects the worldview of the people and is formed in the process of man's knowledge of the environment. The most significant moments of human cognitive activity are expressed in concepts.

The analysis of such significant concepts in different linguistic cultures makes it possible to identify the features of the national image of the world.

The range of issues addressed in the study goes beyond the boundaries of linguistics directly, in contact with philosophy, cultural studies, art criticism, and sociology.

The relevance of the study is explained by the importance of the concept of “culture” in the value system

of modern texts of art for revealing the phenomenon of a national character, with the increasing interest of researchers not only in the resources of science and technology, but also in the potential creative potential of a person.

At first, we need to answer the question what is concept by itself?

The term “concept” in linguistics is both old and new at the same time. S.A. Askoldov says that the question of the nature of concepts, or general concepts, or, according to medieval terminology, is universal and old. He, pointing to the substitute function of a concept, defines it as follows: “a concept is a mental formation that replaces an indefinite number of objects of the same kind in the process of thought” (Askoldov, 1997). A concept is a tool and at the same time a result to which seeks researcher. With the help of concepts, it is possible to describe and represent the cultural and historical world, and at the same time, deriving the concept, giving the term such a status is a serious result for a scientist.

“Concepts are points of the most complicated inflorescences of mental specificities. The concept cannot be disclosed and defined unambiguously, because it can contain the most diverse layers of history and culture” (Askoldov, 1997).

V.N. Telia also believes that “a concept is what we know about an object in all its extension” (Telia, 1996). With this understanding of the term “concept,” the role of language is secondary, it is only an auxiliary tool which is a form of language of a clot of culture of the concept.

Concept, according to E.S. Kubryakova is “an operational substantial unit of memory, mental lexicon, conceptual system and language of the brain (*lingua mentalis*), the whole picture of the world reflected in the human psyche” (Kubryakova, 1994).

So, E.S. Kubryakova believe that the concept does not directly arise from the meaning of the word, but is an intermediary between words and reality.

An interesting theory of the concept was proposed by Yu.D. Apresyan, it is based on the following provisions (Apresyan, 1995):

1) “every natural language reflects a certain way of perceiving and organizing the world; the values expressed in it form a certain unified system of views, a kind of collective philosophy, which is imposed by language on all its carriers;

2) the language-specific way of conceptualizing the world is partly universal, partly nationally specific;

3) a view of the world (a method of conceptualization) is “naive” in the sense that it differs from the scientific picture of the world, but these are not primitive ideas.”

The concept in modern science is a kind of interdisciplinary concept that receives coverage in various schools and areas. Being a multidimensional education of an interdisciplinary nature, the concept can be described from different perspectives.

The concept can be characterized as a complex, multidimensional and multidimensional formation, significant for a given culture, reflected in the collective consciousness, assigned to a certain area of reality and expressed in various linguistic forms.

Based on the analysis and generalization of the available points of view and opinions, the following main essential features of the concept can be distinguished: community, abstract representation of something; identity of understanding by recipients with the same mentality and cultural affiliation; cultural, ethnic, historical significance for native speakers; participation in the formation of the concept of collective consciousness; ability to modeling, schematic representation.

In modern linguistics, there are various typologies of concepts. In the description of the concept, we do not set the goal to characterize this phenomenon fully and consistently: the state of modern linguistics does not allow, and the tasks of this study do not require this. We intend to describe the concept in general terms, in order to have the basic material for conducting a linguo-cultural analysis of the concept “culture”

Analysis of the linguistic and cultural features of the concept should be based on a synchronous approach (for the most part), as well as on elements of diachronic analysis. The linguo-cultural analysis of the concept is understood as the study of all possible means of verbalization of the concept “culture” in the whole diversity of its content and the identification of integral and differential features.

Since the concept is the central concept of linguo-culturology, it seems important to present vision of the term. The linguo-culturology approach to the concept suggests that the latter is recognized as the basic unit of culture, its concentrate. The structure of the concept includes the etymology of lexical units, modern associations, metaphors, ratings, etc. Concepts in this understanding are often correlated with a naive picture of the world, opposed to a scientific picture of the world. Thus, the linguo-cognitive and linguo-cultural approaches differ in the research vectors: the study of the concept in cognitive science involves a direction

from individual consciousness to society, culture, and linguo-culturology studies the concept from culture to linguistic consciousness, i.e. from the knowledge recorded in the language about the lexical units that make up the field of the concept, to speech and perception of the concept by individual linguistic personalities. Thus, the concept in the linguo-culturological sense is a unit of collective consciousness that has a linguistic expression and is marked by ethnocultural specificity. The study of the concept is based on the principle of the semantic field, the essence of which is expressed in the opposition of the center and the periphery and their interaction, which assumes the variable and moving boundaries of the conceptsphere (Vorkachev, 2000).

The concept of "culture" denotes the achievements of man and conveys an axiological attitude to the results of his work and self-expression.

The relevance of the work is also determined by the needs of modern areas of linguistics: linguo-culturology and cognitive linguistics, characterized by an anthropocentric approach to the study of mental linguistic phenomena and the ability to clarify the system of linguistic value priorities community, identification and systematization of specific features of various linguistic cultures.

In addition, linguistic and cultural research can be based on the idea of the organizational structure of a linguistic personality. It is the approach from the point of view of the structure of the linguistic personality that is compositionally constitutive for this work, because it considers all the latest achievements in the field of linguistics and linguacultural studies.

National-cultural specificity as an integral feature of linguistic consciousness is becoming the subject of research in the framework of a number of linguistic areas: linguoculturology, linguistic studies, cognitive science, sociological studies.

Moreover, each of the indicated areas has its own specific field of study of this problem, its own terminological and methodological apparatus. So, sociolinguistics aims at identifying the correspondence between language and factors of the social order.

Materials and methods. The theoretical and methodological base of the study was composed by the works of leading domestic and foreign scientists on the problems of cognitive linguistics and intercultural communication.

The following research methods were used in the study: transformational analysis of vocabulary definition, component analysis of word semantics, application of semantic metalanguage mechanisms, conceptual analysis, text-based discourse analysis, discursive-historical analysis.

The purpose of the study is to identify, systematize, compare lexical and phraseological means that nominate and describe the concept of "culture" in art texts and clarify the role of this concept in the national consciousness of peoples.

Achieving the intended goal required the following research questions:

What are the theoretical foundations of the study?

What is clarification of verbalizers for the concept culture?

What is an identification of conceptual attributes of a concept?

During the study from 2015 to 2018, a lot of art texts were analyzed, but in this study, we present examples specifically for 2018 from January to December. The analyzed material will be presented later in the practical part of this research. For the indicated period, 180 texts of 10550 sentences were studied and considered.

Discussion. The concept is verbalized and becomes part of the semantic space of the language, receiving for its expression a system of linguistic signs. At the same time, a linguistic concept, as one plunges into the cultural space of a particular ethnos, acquires additional secondary features as a cognitive element - image and evaluation. Concepts are often implemented in words, phrases, utterances, text, discourse.

The linguo-culturological approach considers the concept within the framework of the problem "language-consciousness-culture", from the point of view of its place in the system of values, functions in human life, etymology, history, associations caused by it. The concept appears as a mediator, carrying out the interaction between man and culture, and this process is interpreted differently.

The cultural, conceptual and linguistic worldviews that form a single whole in the minds of a carrier of language and culture interact in the process of intercultural communication based on the functioning of a number of cognitive and semantic mechanisms.

The concept of "culture" occupies a unique place in the concept sphere of language culture; moreover, it is considered the value dominant of national culture (A. Vezhbitskaya).

The high value and significance of the concept of "culture" becomes apparent. Being multi-valued and having a complex structure, this concept undoubtedly needs a deep and detailed study from the point of view of a linguist.

In recent years, linguists have been studying the mental-psychological and national-cultural specifics of the concept of “culture”, its value component for the people; using the concept of “culture”, scientists create models of the language and conceptual picture of the world (Buyanova 1998). We studied the concept culture through the Art texts.

An art text is, first of all, a complex semantic organization, within the framework of which universal elements of meaning are distinguished – cultural concepts.

The study of culture concepts in art text is interesting in that they model the artistic picture of the writer’s world as a variant of the linguistic picture of the world, the interaction of the general and the individual author in a creative style.

The study of the linguistic representation of the concept of culture is important and necessary for understanding the ideological meaning of the art text and for understanding the mentality, and creative manner.

The main specificity of an art text is to enclose a variety of semantic units, and passing through the text, it becomes, as it were, the equivalent of the work as a whole. This fact allows us to consider the language of art text a special form of creative knowledge of the world and, in turn, consider linguistics as part of art. Thus, the use of conceptual analysis methods in the linguistic and art text description is most preferable.

In art discourse, the concept of “culture” is one of the most complex and ambiguous. The significance and value of this concept is quite high, because within the framework of the art text, the word-concept “culture” acquires maximum semantic diversity.

The lexical paradigms of the concept of “culture” are represented in the art texts by the relations of conceptual-synonymy, and conceptual oppositions.

Numerous combinations of the lexeme "culture" (with predicates; nouns, adjectives, pronouns; numerals) testify to the variety, syntagmatic connections of this lexeme, represent the high number of notions and the strong generalizing potential of the word-concept "culture" in the art texts. The dynamic component revealed the main verbal combinations on the basis of which we can recreate a structure that reflects the variative and invariant positions of the concept.

The analysis of the pragmatics of the artistic 'concept1 “culture” in the art texts revealed a variety of connotations, the presence of an evaluative component of this word-concept, its use in different styles. This indicates the manifestation of the person’s individuality, the expression of the person’s attitude to the depicted objects and phenomena. In the art text, the concept of “culture” serves to realize the person’s intention. We use the concept of “culture” to create unique images; and also, with the help of the word-concept “culture” art texts most accurately describe the moods and feelings; conveys their philosophical concept of culture, creativity.

The formation of the concept of the “culture” in the art discourse is a process that goes in two directions: the traditional understanding of the concept (in reality, philosophy, culture, language) and the individual author’s understanding influenced by life experience, his system of values and worldview, as well as features of the artistic thinking of a creative person.

The study made it possible to identify and describe the linguistic representation of the concept of “culture” in an art text in a semiotic aspect.

We investigated the concept of "culture", which is one of the keys in world culture. The deep level of ideas about the culture, the level of universal semantics turns us to art texts, works of philosophers; works of psychologists and linguists. The traditions of European and Eastern art enrich the national conceptual sphere of culture and expand the conceptual picture of the world of an educated person.

Our study confirmed the position that the art text structuring of the concept of “culture” is associated with three levels, the allocation of which is practiced in modern semiotics in the study of sign systems: with the level of semantics, syntactics and pragmatics.

During the study of the semantic level, it was established that art texts expands the traditional understanding of the concept of “culture”, guided by personal impressions, feelings, sensations. The individual author’s understanding of the concept of “culture” is realized in figurative means (metaphors, metonyms and personifications), where the word culture acts as the main element, comparisons of the word concept of “culture” with other units.

From a substantive point of view, the concept of “culture” has a similar content of art contexts. In the course of our work, we have identified "the lexical paradigms of the concept “culture” in the texts of art, which are represented by the relations of conceptual synonymy and conceptual oppositions. We have defined conceptual synonyms for the word-concept culture.

In the process of research, the syntactic level functioning of the concept “culture” in art texts, we have

compiled a list of regular combinations, which made it possible to judge the syntagmatic valencies of the concept. In the art texts, the compatibility of the lexeme and culture is noted with predicates, nouns, adjectives; pronouns for numerals.

Analysis showed the compatibility of the culture token that there are the variety of verb combinations in art texts. The token of the culture, combined with predicates, forms the dynamic component of the concept of “culture” and expresses the actant relationship.

The dynamic component considered by us revealed the main verbal combinations on the basis of which we can recreate a structure that reflects the variative and invariant positions of the concept. It is established that the concept of “culture” in the art texts occupies four invariant positions.

As a **result** of the study, of the concept “culture” in the art texts at the level of pragmatics, we determined the value of this concept in the language picture of the author’s world. The connotations of the lexeme, the culture is found in associations, figurative meanings, comparisons that arise in the author when using this word 'and testify to the art abilities of the author, the ability to accurately and vividly reflect in the text the phenomena of imagination.

Evaluation, emotional coloring and expressiveness author’s speech in contexts within art texts that uses the word-concept “culture”, allows to express various feelings.

Derivatives of the culture lexeme, which are characterized by stylistic coloring, have an expressive character and contribute to the transfer of the attitude to the depicted characters and events, were found in the art texts.

The language reflects concept that is important for speakers of a given language, where a person sees the world from the angle of view suggested by language and culture. The main form of representing knowledge about the world are concepts, the study of which seems relevant in modern linguistics. Currently, there are various approaches to the problem of the concept and the study of its components. The linguistic-cultural-logical approach to the study of concepts is especially promising, and the problem of classifying and describing the types of cultural concepts is one of the most relevant aspects of this branch of science, in addition, the cultural concept reflects the mentality of the linguistic personality, the centuries-old experience, culture and ideology of the people are concentrated in it. Cultural concepts exist in the field of culture and bear the imprint of the sociocultural system within which they were formed. The linguistic-cultural concept differs from the mental units used in various fields of science by the accentuation of the value element. The center of the concept is value, since the concept serves the study of culture, and at the heart of culture lies the value principle.

Linguistic and cultural concepts occupy an important position in individual and collective linguistic consciousness, which determines the extreme relevance of the study of the concept of culture, which is significant for human life, for its existence in society.

Conclusion. The study of the concept not only through phraseology, but also through the prism of texts of various functional styles, revealed the intertextual nature of the concept and the need to study it through a text that is a symbol of culture. In other words, the consideration of the concept as a text-forming category allowed us to conclude that the concept serves to create artistic images, and they, in turn, expand and enrich the concept itself.

The concept is recognized as the basic unit of culture and is the central concept of linguo-culturology. The structure of the concept includes the etymology of lexical units, modern associations, metaphors, ratings, etc. Concepts in this understanding are often correlated with a naive picture of the world, opposed to a scientific picture of the world. The linguo-cognitive approach involves the study of the concept in the direction from individual consciousness to society, culture, and the linguo-cultural approach (used in our work) studies the concept in the direction from culture to linguistic consciousness. The concept in the linguo-culturological sense is a unit of collective consciousness that has a linguistic expression and is marked by ethnocultural specificity. Along with categorical and subcategory features, the concept has variability, abstractness, chronospatial lability, imagery and evaluation.

The practical significance of the work is primarily associated with the creation of a multilevel method of discourse analysis and with the development of a comprehensive methodology for studying the units of the linguistic picture of the world. The combination of a number of methods, including the use of intercultural communication as one of the modeling methods, as well as the addition of the contextual method with translation analysis, - all this allows opening up new opportunities for deeper penetration into the linguistic picture of the world of communicants and in the organization of discourse

The results of the study can be used in the development of lectures and seminars for a number of courses, such as General Linguistics, Cognitive Linguistics, Discourse Theory, and Discursive Analysis.

Нұрмолдаев С.Т.¹, Сарқулова Г.С.², Досжан Р.К.³, Сомжүрек Б.Ж.⁴, Аимбетова У.У.³

¹Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясы, Алматы, Қазақстан;

²Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті, Орал, Қазақстан;

³Қазақ ұлттық хореография академиясы, Нұрсұлтан, Қазақстан;

⁴Л. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Нұрсұлтан, Қазақстан.

E-mail: *serik_composer@mail.ru*

ЛИНГВОМӘДЕНИ АСПЕКТЕГІ МӘДЕНИЕТ ҰҒЫМЫ

Аннотация. Әлемдік лингвистиканың тән ерекшелігі – лингвистиканың лингвомәдени саласының пайда болуы және қарқынды дамуы. Қазіргі кезде когнитивті зерттеулер заманауи лингвистикалық ғылымның ажырамас бөлігіне айналды. Алайда, ғылыми білімнің бұл саласы қалыптасу сатысында, ол әлі толық жетілмеген, өйткені тіл мен мәдениеттің өзара әрекеттесу сызықтары әлі толық зерттелмеген және лингво-когнитивті талдаудың әдістері мен әдістемелері нақты зерттелмеген. Сондықтан мәдени лингвистика саласындағы зерттеулер қазіргі кезде өзекті болып отыр.

Тіл білімінің негізгі категорияларының бірі – мәдениет ұғымы. Сонымен қатар, қазіргі ғылымдағы тұжырымдама әлі күнге дейін бірізді түсінік пен адекватты метатілдік сипаттама алған жоқ.

Ұғымдарды лингвистикалық-когнитивті талдаудың әдістері мен әдістемелері жеткілікті деңгейде дамымаған, құрылымдық-семантикалық және когнитивті процедураларды, диахронды және синхронды аспектілерді, ұғымдардың лингвистикалық және вербальды тіршілік етуін, оларды салыстырмалы түрде зерттеудің оңтайлы шешімін тапқан жоқ.

Әр түрлі лингвистикалық мәдениеттердегі маңызды ұғымдарды талдау әлемнің ұлттық бейнесінің ерекшеліктерін анықтауға мүмкіндік береді.

Зерттеудің өзектілігі қазіргі заманғы көркем мәтіндердің құндылықтар жүйесіндегі ұлттық мәдениет феноменін ашудағы «мәдениет» ұғымының маңыздылығымен, зерттеушілердің ғылым мен техника ресурстарына ғана емес, қызығушылығының артуымен түсіндіріледі.

Қазіргі ғылымдар білім салаларының тоғысуымен сипатталатындықтан, бұл пәнаралық ғылымдардың пайда болуына әкеледі. Зерттеу когнитивтік ғылым, концептология мен когнитивті лингвистиканың тоғысында жүргізілді.

Түйінді сөздер: тұжырымдама, лингва, мәдениет, көркем мәтін, заманауи.

Нұрмолдаев С.Т.¹, Сарқулова Г.С.², Досжан Р.К.³, Сомжүрек Б.Ж.⁴, Аимбетова У.У.³

¹Казахская национальная консерватория имени Курмангазы, Алматы, Казахстан;

²Западно-Казахстанский аграрно-технический университет имени Жангир Хана, Уральск, Казахстан;

³Казахская национальная академия хореографии, Нурсултан, Казахстан;

⁴Евразийский национальный университет имени Л.Гумилева, Нурсултан, Казахстан.

E-mail: *serik_composer@mail.ru*

ПОНЯТИЕ КУЛЬТУРЫ В ЛИНГВОКУЛЬТУРНОМ АСПЕКТЕ

Аннотация. Характерной чертой мирового языкознания является возникновение и быстрое развитие лингвокультурологической отрасли языкознания. Теперь когнитивные исследования стали неотъемлемой частью современной лингвистической науки. Однако эта область научного знания находится в процессе формирования, она еще не полностью развита, так как линии взаимодействия языка и культуры еще полностью не изучены, а методы и приемы лингвокогнитивного анализа точно не изучены. Вот почему исследования в области лингвокультурологии сегодня так актуальны.

Одна из основных категорий лингвистики - понятие культуры. В то же время концепция в современной науке еще не получила последовательного понимания и адекватного метаязыкового описания.

Методы и приемы лингвистико-когнитивного анализа концептов недостаточно отработаны, они не нашли оптимального решения проблемы совмещения структурно-семантических и когнитивных процедур, диахронических и синхронных аспектов, лингвистического и вербального существования концептов, их сравнительное исследование в рамках как одного, так и разных этнических языковых континуумов. Это во многом определяет выбор темы исследования.

Анализ столь значимых понятий в разных языковых культурах позволяет выявить особенности национального образа мира.

Актуальность исследования объясняется значимостью понятия «культура» в системе ценностей современных текстов искусства для раскрытия феномена национального характера, с возрастающим интересом исследователей не только к ресурсам науки и техники, но и в потенциальном творческом потенциале человека.

Современная наука характеризуется взаимопроникновением отраслей знаний, что приводит к возникновению междисциплинарных наук. Исследование проводилось на стыке когнитивной науки, концептологии и когнитивной лингвистики.

Ключевые слова: концепция, лингва, культура, художественный текст, современный.

Information about authors:

Nurmoldayev Serik – Doctoral student of 3rd course of Kazakh National Conservatory named after Kurmangazy, tel. +77058022058, *serik_composer@mail.ru*, <https://orcid.org/0000-0003-2084-2486>;

Sarkulova Galya Stavalovna – West-Kazakhstan Agrarian Technical University named Zhangir khan, master of history, *galiyasarkulova@mail.ru*, +77755704787, <https://orcid.org/0000-0003-2042-0902>;

Doszhan Raikhan – doctor philosophy PhD, Kazakh national academy of choreography, *Raihan_kazbekovna@mail.ru*, +7 777 700 04 00, <https://orcid.org/0000-0002-9505-900X>;

Somzhurek B.Zh. – candidate of historical sciences, associate professor, Eurasian National University named after L. Gumilev, Satbayev street 2, city Nur-Sultan, Kazakhstan, *somzhurek@gmail.com*, +7 701 837 77 67, <https://orcid.org/0000-0003-3195-6657>;

Aimbetova Ulbossyn Utegenovna – doctor philosophy PhD, Kazakh national academy of choreography, *aim_bat@mail.ru*, +77718917310, <https://orcid.org/0000-0001-9903-5673>.

REFERENCES

- [1] Vereshchagin E.M., Kostomarov V.G. Language and culture. M., 1983.- 269 p.
- [2] Vorobiev V.V. On the status of linguoculturology // Materials of the IX Congress of MAPRYAL (Bratislava 1999): Reports and reports of Russian scientists. M.: 1999. - p. 96-117.
- [3] Ter-Minasova S. G. War and the world of languages and cultures M, 2007.
- [4] Mironov V.V. Philosophy and metamorphoses of culture M, 2005.
- [5] Jacobson R. Speech Communication And Selected Works M,) 1985.
- [6] Kolshansky G.V. Contextual semantics M.
- [7] Hall E.T. Beyond Culture N.Y. Anchor Books (reissue of 1976 volume), 280 p.
- [8] Humboldt V. The Character of Languages // Selected Works on Linguistics M, 1984.
- [9] Potebnya A.L. Myth and Word // Word and Myth M, 1989.
- [10] Zvegintsev V.L. Language and knowledge // Questions of Philosophy 1982 №1.
- [11] Zvegintsev V.A. Sentence and its relation to language and speech. M.: Editorial URSS, 2001.- 312 p.
- [12] Karasik V.I. Cultural dominants in the language // Linguistic personality: cultural concepts. Volgograd - Arkhangelsk: Change, 1996.- p. 3-16.
- [13] Kibrik A.A., Cognitive Discourse Studies // Questions of Linguistics. 1994. - No. 5. - p. 126-139.
- [14] Kubryakova E.S. The nominative aspect of speech activity. - M.: Science, 1986.-158 p. Serio P. Discourse Analysis at the French School Discourse and Interdiscourse. // Semiotics: Anthology / Comp.
- [15] Stepanov YU.S M.: Academic Project; Ekaterinburg: Business Book, 2001. - p. 549 - 562.
- [16] Kornilov O.L. Language pictures of the world as a reflection of the national mentalities of the dissertation of Dr. Filol Sciences M, 2000.
- [17] Teliya V.N. The connotative aspect of the semantics of nominative units. -M.: Nauka, 1986. 143 p.
- [18] Tarasov E.F. Language as a means of transmitting culture // Language as a means of transmitting culture. M.: Nauka, 2000.-p. 45-53.
- [19] Hunn E. Ethnosemantics // International Encyclopedia of Linguistics. Vol. 1 / Ed. by W. Bright. New York, Oxford: Oxford University Press, 1992.-P. 422-424.
- [20] Jackendof R. What is a concept? // Frames, fields, and contrasts. New essays in semantics and lexical organization. Hillsdale, 1992.-P. 191-209.
- [21] Jespersen O. The Philosophy of Grammar. London: George Allen & Unwin Ltd, 1958.- 359 p.
- Kramsch C. Context and culture in language teaching. Oxford University Press, 1994.-VIII, 295 p.

[22] Lakoff G. *Women, Fire, and Dangerous Things: What Categories Reveal about the Mind*. Chicago-London: The University of Chicago Press, 1990.

[23] Langacker R.W. *Cognitive Grammar // The Encyclopedia of Language and Linguistics*. Vol. 2./Ed. by R.E. Asher. Oxford, New York, Seoul, Tokyo: Pergamon Press, 1994.-P. 590-593.

[24] Whorf B. *Language, Thought, and Reality*. Cambridge, Mass.: MIT Press, 1956.-XI, 278 p. Sepir E. *Selected works on linguistics and cultural studies*. M., 1992.-319 p.

[25] Rubble A.A. *Complete Works: Thought and Language*. M.: Labyrinth, 1999.300 p.

[26] Wierzbicka A. *The Semantics of Grammar*. Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins B.V., 1988.- 618 p.

[27] Vezhbitskaya A. *Language. The culture. Cognition / A. Vezhbitskaya*. M.: Russian dictionaries, 1997.

[28] Mironova N.N. *Discourse analysis of evaluative semantics: a training manual / N.N. Mironova*. Moscow: "NVI" - "Thesaurus", 1997. Vorkachev S.G. *Indifference as an ethno-semantic characteristic of a personality: the experience 29. of comparative paremiology // Issues of Linguistics*. 1997. - No. 4. - p. 115-124.

[29] Wierzbicka A. *Reading human faces // Pragmatics and Cognition*. 1993. N 1.-p. 1-23. *Characters: 1 800 (1 standard pages)*.

ҚР ҰҒА АКАДЕМИКТЕРІНІҢ ЖЕТІСТІКТЕРІ

Юбилей-70 лет

КОРИФЕЙ ФИЛОСОФСКОЙ НАУКИ

У казахского народа много достойных сынов и дочерей, которыми по праву можно гордиться. И один из них корифей философской науки, академик НАН РК Нур Серикович Кирабаев. В эти дни вся философская общественность Казахстана, России отмечает 70-летний юбилей выдающегося учёного и мыслителя, крупнейшего представителя евразийской философской мысли и общественно- педагогического деятеля Н.С. Кирабаева.

Я давно знаю и знаком с научными работами академика НАН РК, доктора философских наук, профессора Кирабаева Нура Сериковича. Он видный учёный, гордость философской науки. Он окончил философский факультет МГУ им. Ломоносова (1974). Трудовую деятельность начинал в качестве младшего научного сотрудника Института философии и права АН Казахская ССР. Окончил аспирантуру по кафедре истории зарубежной философии МГУ (1978). Работает в системе высшего образования около 40 лет (Российский университет дружбы народов РУДН). Начиная с 1979 г.: ассистентом (1979-1981), старшим преподавателем (1981-1982), доцентом (1982-1988), зав. кафедрой философии (1988 -1992), зав. кафедрой истории философии (1992-1993), с апреля по август 1993 года зав. отделением философии, с 1993 по 1994- зам. начальника управление Ближнего и Среднего Востока МИД Республики Казахстан, 1994 и по настоящее время зав. кафедрой история философии, с 1996 г. декан факультета гуманитарных и социальных наук, с 2006 г.- проректор РУДН по научной работе.

Профессор Кирабаев Н.С.- известный, признанный специалист в мире по истории арабо-мусульманской философии. В области арабо-мусульманской философии он провел первое в российской, казахстанское и мировой историко-философской литературе комплексное исследование социальной философии мусульманского Средневековья, показав взаимосвязь философии и мусульманского права, раскрыв ключевую роль последнего в мусульманской идеологии. Мусульманское право при этом рассматривается как одна из первых форм теоретического знания, в рамках которого были сформулированы основные проблемы и методы гуманитарных наук на мусульманском Востоке. Большое внимание в своих научно-исследовательских работах он уделяет реконструкции парадигмы классической арабо-мусульманской философии, анализу формирования и функционирования политико-правовой культуры ислама, рассматривая мусульманское право как концепцию "сокральной" легитимности государства, показывая влияние политических доктрин на практику развития Арабского Халифата. В его работах дан развернутый и целостный научный анализ формирования и развития социальной философии восточного перипатетизма от учения о добродетельном городе аль-Фараби до концепции идеального государства Ибн-Рушда в духе идей "естественного права". Особое внимание при этом уделяется философии истории Ибн-Хальдуна и особенностям гуманистических традиций классической арабо-мусульманской философии. За последние годы им опубликованы работы по проблемам кросскультурного взаимодействия западных и восточных цивилизаций, в которых раскрываются проблемы открытости цивилизация к диалогу, вопросы устойчивости межкультурного диалога в процессе развития философского знания, а также по вопросам модернизации высшего образования в России, Евразии в контексте Болонского процесса.

Профессор Кирабаев Н.С. является одним из новаторов, пионеров, основоположников развития такого важного философское направления как философская компаративистика. В 1991 году на базе Российского университета дружбы народов, им был открыт Межвузовский центр по изучению

философии и культуры Востока, который в 2004 году был переименован Межвузовский центр гуманитарного образования по философской корпоративистике. В рамках этого центра было подготовлено более 30 кандидатов и докторов наук, около 50 монографий и сборников научных трудов и на его базе международных философских симпозиумах и методологических семинарах "Сагадиевские чтения" обсуждались проблемы философской компаративистики учёными более чем из 30 стран арабского Востока, Индии, ЮАР, стран Центральной Азии, Франции, Германии, США, Канады, Казахстана и ряда стран СНГ. Важное значение имеет его международная программа "Диалог цивилизации: Восток-Запад" в рамках которой проходят ежегодные конференции учёных России и Египта. За годы работы указанного центра по его инициативе и при личном участии было проведено 12 международных философских симпозиумов «Диалог цивилизации: Восток-Запад».

Профессор Кирабаев Н.С. опубликовал более 200 научных и учебно-методических работ, включая 10 монографии, 10 учебных пособий и разделов в учебниках. Его научные труды получали высокую оценку среди научной общественности в мире. Он подготовил 17 кандидатов и 3 докторов философских наук.

Профессор Кирабаев Н.С. внёс большой вклад в создание творческого, дисциплинированного, дружного коллектива отделения философии и факультета гуманитарных и социальных наук. При его непосредственном и активном участии была проведена большая работа по открытию новых специальностей "Социология", "Международные отношения", "Политология", "Государственное и муниципальное управление", "Искусство и гуманитарные науки" в РУДН. По инициативе его и при непосредственном его участии реализуются совместные магистерские программы по гуманитарным и социальным наукам с ведущими университетами Франции, Великобритании, Германии, Китая.

Большую работу профессор Кирабаев Н.С. ведёт как проректор по научной работе. Не случайно Российский Университет дружбы народов последние 10 лет занимает 3-4 места в рейтингах среди вузов и университетов РФ, а также достойно представлен в международных рейтингах. Уделяя большое внимание международному научному сотрудничеству, подготовке кадров высшей квалификации, особое внимание им уделяется повышению научного авторитета РУДН. Учёные РУДН активно сотрудничают с ведущими вузами Казахстана в научно-образовательной деятельности.

Академик Н.С. Кирабаев является главным редактором журнала "Вестник РУДН. Серия философия", председателем докторского Совета по философии, членом экспортного совета по философии, социологии и культурологии ВАК РФ и т.д. Надо подчеркнуть, что он внёс выдающийся вклад в развитии философской науки.

За активную научную и общественно-педагогическую деятельность он награждён 4 орденом и медалью, нагрудными знаками СССР, России и Казахстана, почётный профессор Евразийского национального университета им. Л.Гумилева.

В день 70-летнего юбилея хочется пожелать уважаемому Нуру Сериковичу крепкого здоровья, благополучия, счастья, дальнейших творческих успехов и всего наилучшего.

**Раушанбек Абсаттаров,
член-корреспондент НАН РК, доктор философских наук, профессор**

ПОДАРОК УЧЕНОГО ЮБИЛЕЮ РОДИНЫ

Недавно в Институте социальной экономики и финансов (г.Алматы) впервые в мировой науке был открыт новый научный Закон «О сохранении и комплексном развитии этносов посредством спасительной Гармонии на истинно духовной основе». Автором Открытия является академик Национальной академии наук Республики Казахстан Ураз Баймуратов, который посвящает его 30-летию Независимости Республики Казахстан. Об этом им было заявлено на одной научно-практической конференции.

В свое время, в конце 80-х годов прошлого столетия, он был разработчиком политико-экономической триады о Независимости нашей страны и других республик Советского Союза, переходе к рыночным отношениям и о введении национальной валюты «тенге».

Современная действительность показывает успешность развития нашего суверенного государства.

Координатор Института Г.Амирова

04.10.2021 г.

МАЗМҰНЫ

ЭКОНОМИКА

Адилбек Торекбек ҚОҒАММЕН БАЙЛАНЫС МАРКЕТИНГТІК КОММУНИКАЦИЯНЫҢ БӨЛІГІ РЕТІНДЕ.....	6
Батырбекова М.Б. КОММЕРЦИЯЛЫҚ ЖЫЛЖЫМАЙТЫН МҮЛІКТІ БАСҚАРУ САЛАСЫНДА ОРТАЛЫҚТАНДЫРЫЛМАҒАН ERP ЖҮЙЕСІН ҚОЛДАНУДЫҢ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ПАЙДАСЫН АРТТЫРУ.....	12
Есахметова Л., Мизанбекова С., Айтмуханбетова Д. АГРАРЛЫҚ СЕКТОРДЫ МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ МЕН БАҒА СТРАТЕГИЯСЫНЫҢ БАСЫМДЫҚТАРЫ.....	21
Жагыпарова А.О., Бекболсынова А.С., Орозонова А.А., Булакбай Ж.М., Серикова М.А. ОРТАЛЫҚ БАНКТІҢ САНДЫҚ ВАЛЮТАСЫ: ТӘУЕКЕЛДЕРІ МЕН ЖАҒАНДАНУ ЖОЛДАРЫ.....	28
Жусупова А.К., Утибаева Г.Б., Утибаев Б.С., Ахметова Д.Т., Зенченко С.В. МАКРОЭКОНОМИКАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРМЕН ҮШ ЖЫЛДЫҚ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ БЮДЖЕТ ПАРАМЕТРЛЕРІНІҢ ӨЗАРА БАЙЛАНЫСЫ.....	39
Камерова А.А., Шамуратова Н.Б., Қожабеков С.С., Курмангазина С.К., Муканова А.Б. КЕХС-МЕН ЕСЕПКЕ АЛУ КЕЗІНДЕ ӨНІМНІҢ (ЖҰМЫС, ҚЫЗМЕТ) БАҒАСЫН АНЫҚТАУҒА НЕГІЗДЕЛГЕН БУХГАЛТЕРЛІК ЕСЕП ЖҮЙЕСІН ДАМУ.....	48
Көкенова А.Т., Сабырова М.Е., Балабекова Д.Б., Лутфуллаева Р.А., Түлеева А.Ж. ӨҢІРЛІК ТУРИЗМДІ ТИІМДІ ДАМУДЫҢ ҰЙЫМДАСТЫРУШЫЛЫҚ-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТЕТІГІН ӨЗЕКТЕНДІРУ ЖӘНЕ ӨЗІРЛЕУ.....	55
Момынова Б. «ҚАЗАҚ» (1913-1918) ГАЗЕТІНДЕГІ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ҚОҒАМДЫҚ-САЯСИ СӨЗДЕРДІҢ ҚОЛДАНЫСЫ.....	64
Новикова О.Ф., Азьмук Н.А., Панькова О.В. ЭКОНОМИКАНЫ ЦИФРЛАНДЫРУ АЯСЫНДА УКРАИНАНЫҢ ЕҢБЕК ӘЛЕУЕТІН ЖОҒАЛТУ ҚАУПЫ.....	73
Нургалиева А.А., Кенжетева Г.К., Шафеева Л. А., Ахметова Д.Д., Бейсембина А.Н. МЕМЛЕКЕТТІК БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІНДЕГІ «ЭЛЕКТРОНДЫҚ ҮКІМЕТ».....	82
Нұрұлы Е., Сансызбаева Г.Н., Ақтымбаева А.С., Сапиева А.Ж., Асипова Ж.М. ГЕНДЕРЛІК ТЕҢСІЗДІК – ӘЙЕЛ АҚЫЛМАНДАРЫНЫҢ ЖЫЛЫСТАУ СЕБЕБІНІҢ КӨРСЕТКІШІ МЕ? МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУДІҢ БЫҚТИМАЛ ШАРАЛАРЫ.....	90
Рамазанов А.А., Абдраш А.М., Читанова С.О. САЛАЛАРДЫҢ КЛАСТЕРЛІК ЭКОНОМИКАСЫ (ТУРИЗМ МЫСАЛЫНДА).....	100
Рахмонов А.Х. ЭБДҮ ЕЛДЕРІНЕН КЕЛГЕН ЕҢБЕК МИГРАНТТАРЫ АҚША АУДАРЫМДАРЫНЫҢ ТӘЖІКСТАНДАҒЫ ЖҰМЫС ОРЫНДАРЫНЫҢ ҚАЛЫПТАСУЫНА ӘСЕРІ.....	108

Рязанцев С.В., Рубан Л.С.
ДИЛЕММА: ГЛОБАЛИЗМ НЕМЕСЕ ЕГЕМЕНДІК, ТЕРМИНОЛОГИЯЛЫҚ ШЕКТЕУ ЖӘНЕ
АНАЛИТИКАЛЫҚ ТАЛҚЫЛАУ.....120

Пагашкова Е., Ниязбекова Ш., Маргацкая Г., Бұлақбай Ж.
ДАМУШЫ ЦИФРЛЫҚ ТРАНСФОРМАЦИЯ ЖАҒДАЙЫНДА ҚАРЖЫЛЫҚ ИННОВАЦИЯЛАР
МЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫҢ РӨЛІ.....129

Тимченко Е., Полисчук Е., Цюпа О., Сушкова Е., Осадчий Е.
ТӘУЕКЕЛДІ БАҒАЛАУ МЕН САЛЫҚ ҚАРЫЗДАРЫН СЕГМЕНТАЦИЯЛАУ НЕГІЗІНДЕ САЛЫҚ
БОРЫШЫН ЭЛЕКТРОНДЫҚ БАСҚАРУ.....136

ҚҰҚЫҚТАНУ

Антонян Е.А., Атагимова Э.И.
ТҮЛҒАНЫҢ ДАМУЫН АНЫҚТАЙТЫН ФАКТОРЛАР: ЖАТЫРШІЛІК (ПРЕНАТАЛЬДЫҚ)
КЕЗЕҢ, ПЕРИНАТАЛДЫҚ КЕЗЕҢНІҢ ЖЕКЕ ТҮЛҒАНЫҢ ПСИХИКАЛЫҚ ДАМУЫНА ӘСЕРІ
ТУРАЛЫ.....146

Арабаев Р., Береналиева А., Мәжитов Б.
ҚАЗІРГІ ҚЫРГЫЗСТАН: ПАРЛАМЕНТТІК РЕСПУБЛИКАДАН ПРЕЗИДЕНТТІК КЕҢЕСКЕ
ДЕЙІН.....155

Богданова Е.Е.
АЗАМАТТЫҚ СОТ ІСІН ЖҮРГІЗУДЕ ГЕНЕТИКАЛЫҚ АҚПАРАТТЫ ҚОЛДАНУ
МӘСЕЛЕЛЕРІ.....162

Муханова А.Т., Айтмуханова Д.У., Ердешова Ж.И., Рыскулбекова Б.Р.
ЖОЛ-КӨЛІК ОҚИҒАЛАРЫНАН МҮЛІККЕ КЕЛТІРІЛГЕН ЗАЛАЛДЫ ҚАЛПЫНА КЕЛТІРУДІҢ
ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....168

Нестеров А.Ю.
КӨМЕЛЕТТІК ЖАСҚА ТОЛМАҒАН СОТТАЛУШЫЛАРДЫҢ НЕГІЗГІ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН
БОСТАНДЫҚТАРЫН ЖҮЙЕЛЕУ ЖӘНЕ НЕГІЗДЕУ: ЖАЗАЛАУ АСПЕКТІСІ.....177

Тоқтомбаева А.Ж., Тоқтобаев Б.Т., Қарабалаева С.Б.
СОТ БИЛІГІ ИНСТИТУТЫНЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ ЗЕРТТЕУЛЕРІ.....185

САЯСАТТАНУ

Медведь В.А.
РЕСЕЙ МЕН ҚЫТАЙДЫҢ КӨШІ-ҚОН САЯСАТЫ: ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛДЫҢ НЕГІЗГІ
БАҒЫТТАРЫ.....191

Мчедлова Е.М.
ДАҒДАРЫСТЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК-МӘДЕНИ ПРОЦЕСТЕР МЕН ҚҰНДЫЛЫҚТАРДЫҢ
ДАМУЫНА ӘСЕРІ.....199

Тажикенова С.К., Тажбенова Г.Д., Мельдебекова А.Д., Булакбай Ж.М., Соловьева И.А.
ЦИФРЛАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНДА ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУДЫ ДАМУҒА АРНАЛҒАН
БЮДЖЕТ ҚАРАЖАТЫН ПАЙДАЛАНУ ТИІМДІЛІГІН БАҒАЛАУДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ
ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....205

ПЕДАГОГИКА

- Әшілова М.С., Бегалинов Ә.С., Бегалинова Қ.Қ.**
COVID-19 ПАНДЕМИЯСЫНЫҢ ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ СТУДЕНТ ЖАСТАРДЫҢ ӘЛ-АУҚАТЫНА
ӘСЕРІ.....214
- Завыдивская Н.Н., Рымар О.В., Ханикянц О.В., Маланчук Ж.Ж., Соловей А.В.**
БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ САБАҚТАРЫНДА ОЙЫН
ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН ҚОЛДАНУ.....222
- Сартов Ә.Қ., Есымханова З.К., Бельгибаева А.С., Абдрахманова А.У., Сайымова М.Д.**
ҚАЗІРГІ ЭКОНОМИКАДА ОҚЫТУДЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН ҚҰРУ
ЖОЛЫ.....230
- Сейсекеева Н.Б., Исмаил Оуедраого, Рахметуллина М., Досмағамбетова Ж., Биссенбаева Ж.Н.**
ФРАНЦУЗ ТІЛІН ОҚИТЫН СТУДЕНТТЕРДІҢ АУЫЗЕКІ СӨЙЛЕУ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН
ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....236

ТАРИХ

- Аралбаева Р.К., Нурбосынова Л.С.**
АНТРОПОЦЕНТРИЗМ ҚАЗАҚТЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ФИЛОСОФИЯЛЫҚ ОЙЫНЫҢ НЕГІЗІ
РЕТІНДЕ.....243
- Шашаев Ә.Қ., Мрзабаева Р.Ж., Сүлеймен С.**
ҚАЗАҚСТАНДЫ ЗЕРТТЕУ ҚОҒАМЫ: ҚҰРЫЛУЫ МЕН ҚЫЗМЕТІНІҢ ТАРИХЫ.....250
- Федосеев Р.В., Богатырев Э.Д., Марискин О.И.**
XIX ҒАСЫРДЫҢ ЕКІНШІ ЖАРТЫСЫНДАҒЫ АҚСҮЙЕКТІК САУДА-ӨNERКӘСІПТІК
КӘСІПКЕРЛІКТІҢ НЕГІЗГІ ҮЛГІЛЕРІ (ОРТА ЕДІЛ МАТЕРИАЛДАРЫ БОЙЫНША).....257

ФИЛОЛОГИЯ – ФИЛОЛОГИЯ - PHILOLOGY

- Алтыбаева С.М., Импости Г.Е.**
ҚАЗІРГІ МӘТІН ФИЛОСОФИЯСЫ: БАЯНДАУ ҚҰРЫЛЫМЫНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....265
- Муфтахутдинова Д.Ш., Батырхан Б.Ш.**
XX ҒАСЫРДЫҢ БАСЫНДАҒЫ ӘДЕБИ БІЛІМ БЕРУ САЛАСЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ-ТАТАР
ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСЫ.....271
- Нұрмолдаев С.Т., Саркулова Г.С., Досжан Р.К., Сомжүрек Б.Ж., Аимбетова У.У.**
ЛИНГВОМӘДЕНИ АСПЕКТЕГІ МӘДЕНИЕТ ҰҒЫМЫ.....277

ҚР ҰҒА АКАДЕМИКТЕРІНІҢ ЖЕТІСТІКТЕРІ

- Абсаггаров Р.**
ФИЛОСОФИЯ ҒЫЛЫМДАРЫНЫҢ КОРИФЕЙІ.....285
- Амирова Г.**
ҒАЛЫМНЫҢ ОТАН МЕРЕЙТОЙЫНА ЖАСАҒАН СЫЙЫ.....287

СОДЕРЖАНИЕ

ЭКОНОМИКА

Адилбек Торекбек СВЯЗИ С ОБЩЕСТВЕННОСТЬЮ КАК ЧАСТЬ МАРКЕТИНГОВЫХ КОММУНИКАЦИЙ.....	6
Батырбекова М.Б. УВЕЛИЧЕНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ВЫГОДЫ ОТ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ДЕЦЕНТРАЛИЗОВАННОЙ СИСТЕМЫ ERP В СФЕРЕ УПРАВЛЕНИЯ КОММЕРЧЕСКОЙ НЕДВИЖИМОСТЬЮ.....	12
Есахметова Л., Мизанбекова С., Айтмуханбетова Д. ПРИОРИТЕТЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ И ЦЕНОВОЙ СТРАТЕГИИ АГРАРНОГО СЕКТОРА.....	21
Жагыпарова А.О., Бекболсынова А.С., Орозонова А.А., Булакбай Ж.М., Серикова М.А. ЦИФРОВАЯ ВАЛЮТА ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКА: РИСКИ И ПУТИ ГЛОБАЛИЗАЦИИ.....	28
Жусупова А.К., Утибаева Г.Б., Утибаев Б.С., Ахметова Д.Т., Зенченко С.В. ВЗАИМОСВЯЗЬ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ И ПАРАМЕТРОВ ТРЕХЛЕТНЕГО РЕСПУБЛИКАНСКОГО БЮДЖЕТА.....	39
Камерова А.А., Шамуратова Н.Б., Кожбеков С.С., Курмангазина С.К., Муканова А.Б. РАЗВИТИЕ БУХГАЛТЕРСКОЙ СИСТЕМЫ НА ОСНОВЕ ОПРЕДЕЛЕНИЯ СТОИМОСТИ ПРОДУКЦИИ (РАБОТЫ, УСЛУГ) В СООТВЕТСТВИИ С МСФО.....	48
Кокенова А.Т., Сабырова М.Е., Балабекова Д.Б., Лутфуллаева Р.А., Тулеева А.Ж. АКТУАЛИЗАЦИЯ И РАЗРАБОТКА ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА ЭФФЕКТИВНОГО РАЗВИТИЯ РЕГИОНАЛЬНОГО ТУРИЗМА.....	55
Момынова Б.К. УПОТРЕБЛЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКИХ И ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКИХ СЛОВ В ГАЗЕТЕ «КАЗАХ» (1913-1918).....	64
Новикова О.Ф., Азьмук Н.А., Панькава О.В. УГРОЗЫ ПОТЕРИ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦИАЛА УКРАИНЫ НА ФОНЕ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ.....	73
Нургалиева А.А., Кенжетаетаева Г.К., Шафеева Л. А., Ахметова Д.Д., Бейсембина А.Н. «ЭЛЕКТРОННОЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО» В СИСТЕМЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ.....	82
Нурулы Е., Сансызбаева Г.Н., Актымбаева А.С., Сапиева А.Ж., Асипова Ж.М. ГЕНДЕРНОЕ НЕРАВЕНСТВО – ФАКТОР ЖЕНСКОЙ УТЕЧКИ УМОВ? ВОЗМОЖНЫЕ МЕРЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ.....	90
Рамазанов А.А., Абдраш А.М., Читанова С.О. ЭКОНОМИКА ОТРАСЛЕВОГО КЛАСТЕРА (НА ПРИМЕРЕ ТУРИЗМА).....	100
Рахмонов А.Х. ВЛИЯНИЕ ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ ТРУДОВЫХ МИГРАНТОВ ИЗ СТРАН ОЭСР НА ФОРМИРОВАНИЕ РАБОЧИХ МЕСТ В ТАДЖИКИСТАНЕ.....	108

Рязанцев С.В., Рубан Л.С.
ДИЛЕММА: ГЛОБАЛИЗМ ИЛИ СУВЕРЕНИЗМ, ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКОЕ РАЗГРАНИЧЕНИЕ
И АНАЛИТИЧЕСКАЯ ДИСКУССИЯ.....120

Пагашкова Е., Ниязбекова Ш.У., Маргацкая Е., Булакбай Ж.
РОЛЬ ФИНАНСОВЫХ ИННОВАЦИЙ И ФИНАНСОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УСЛОВИЯХ
РАЗВИВАЮЩЕЙСЯ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ.....129

Тимченко Е.1, Полищук Е., Цюпа О., Сушкова Е., Осадчий Е.
ЭЛЕКТРОННОЕ АДМИНИСТРИРОВАНИЕ НАЛОГОВОГО ДОЛГА НА ОСНОВЕ ОЦЕНКИ
РИСКОВ И СЕГМЕНТАЦИИ НАЛОГОВЫХ ДОЛЖНИКОВ.....136

ЮРИСПРУДЕНЦИЯ

Антонян Е.А., Атагимова Э.И.
ДЕТЕРМИНАНТЫ РАЗВИТИЯ ЛИЧНОСТИ: ВНУТРИУТРОБНЫЙ (ПРЕНАТАЛЬНЫЙ) ПЕРИОД.
К ВОПРОСУ О ВЛИЯНИИ ПЕРИНАТАЛЬНОГО ПЕРИОДА НА ПСИХИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ
ЛИЧНОСТИ.....146

Арабаев Р., Береналиева А., Б. Мажитов
СОВРЕМЕННЫЙ КЫРГЫЗСТАН: ОТ ПАРЛАМЕНТСКОЙ РЕСПУБЛИКИ К ПРЕЗИДЕНТСКОМУ
ПРАВЛЕНИЮ.....155

Богданова Е.Е.
ПРОБЛЕМЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ГЕНЕТИЧЕСКОЙ ИНФОРМАЦИИ В ГРАЖДАНСКОМ
СУДОПРОИЗВОДСТВЕ.....162

Муханова А.Т., Айтмуханова Д.У., Ердешова Ж.И., Рыскулбекова Б.Р.
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ВОССТАНОВЛЕНИЯ УЩЕРБА ИМУЩЕСТВА, ПРИЧИНЕННОГО
ДОРОЖНО – ТРАНСПОРТНЫМИ ПРОИСШЕСТВИЯМИ.....168

Нестеров А.Ю.
СИСТЕМАТИЗАЦИЯ И ОБОСНОВАНИЕ ОСНОВНЫХ ПРАВ И СВОБОД
НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ ОСУЖДЕННЫХ: УГОЛОВНО-ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ АСПЕКТ.....177

Токтомбаева А.Ж., Токтобаев Б.Т., Карабалаева С.Б.
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ИНСТИТУТА СУДЕБНОЙ ВЛАСТИ.....185

ПОЛИТОЛОГИЯ

Медведь В.А.
МИГРАЦИОННАЯ ПОЛИТИКА РОССИИ И КИТАЯ: ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ И СФЕРЫ
ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ.....191

Мчедлова Е.М.
ВЛИЯНИЕ КРИЗИСА НА РАЗВИТИЕ СОЦИОКУЛЬТУРНЫХ ПРОЦЕССОВ И ЦЕННОСТЕЙ.....199

Тажикенова С.К., Тажбенова Г.Д., Мельдебекоева А.Д., Булакбай Ж.М., Соловьева И.А.
ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ ОЦЕНКИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ
БЮДЖЕТНЫХ СРЕДСТВ НА РАЗВИТИЕ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ В УСЛОВИЯХ
ЦИФРОВИЗАЦИИ.....205

ПЕДАГОГИКА

- Ашилова М.С., Бегалинов А.С., Бегалинова К.К.**
ВЛИЯНИЕ ПАНДЕМИИ COVID-19 НА САМОЧУВСТВИЕ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ
В КАЗАХСТАН.....214
- Завыдивская Н.Н., Рымар О.В., Ханикянц О.В., Маланчук Г.Г., Соловей А.В.**
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИГРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА УРОКАХ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ
МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ.....222
- Сартов У.К., Есымханова З.К., Бельгибаева А.С., Абдрахманова А.У., Сайымова М.Д.**
НА ПУТИ СОЗДАНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ОБУЧЕНИЯ
В СОВРЕМЕННОЙ ЭКОНОМИКЕ.....230
- Сейсекеева Н.Б., Исмаил Уэдраого, Рахметуллина М., Досмагамбетова Ж., Бисенбаева Ж.Н.**
ФОРМИРОВАНИЕ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ У СТУДЕНТОВ,
ИЗУЧАЮЩИХ ФРАНЦУЗСКИЙ ЯЗЫК.....236

ИСТОРИЯ

- Аралбаева Р.К., Нурбосынова Л.С.**
АНТРОПОЦЕНТРИЗМ КАК ОСНОВА КАЗАХСКОЙ СОЦИАЛЬНО-ФИЛОСОФСКОЙ
МЫСЛИ.....243
- Шашаев Э.К., Мрзабаева Р.Ж., Сүлеймен С.**
ОБЩЕСТВО ИЗУЧЕНИЯ КАЗАХСТАНА: ИСТОРИЯ СОЗДАНИЯ И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....250
- Федосеев Р.В., Богатырев Э.Д., Марискин О.И.**
ОСНОВНЫЕ МОДЕЛИ ДВОРЯНСКОГО ТОРГОВО-ПРОМЫШЛЕННОГО
ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА ВО ВТОРОЙ ПОЛОВИНЕ XIX ВЕКА (ПО МАТЕРИАЛАМ
СРЕДНЕГО ПОВОЛЖЬЯ).....257

ФИЛОЛОГИЯ

- Алтыбаева С.М., Импости Г.Е.**
ФИЛОСОФИЯ СОВРЕМЕННОГО ТЕКСТА: ОСОБЕННОСТИ НАРРАТИВНОЙ СТРУКТУРЫ....265
- Муфтахутдинова Д.Ш., Батырхан Б.Ш.**
КАЗАХСКО - ТАТАРСКИЕ СВЯЗИ В ОБЛАСТИ ЛИТЕРАТУРНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
В НАЧАЛЕ XX ВЕКА.....271
- Нурмолдаев С.Т., Саркулова Г.С., Досжан Р.К., Сомжурек Б.Ж., Аимбетова У.У.**
ПОНЯТИЕ КУЛЬТУРЫ В ЛИНГВОКУЛЬТУРНОМ АСПЕКТЕ.....277

ДОСТИЖЕНИЯ АКАДЕМИКОВ НАН РК

- Абсаттаров Р.**
КОРИФЕЙ ФИЛОСОФСКОЙ НАУКИ.....285
- Амирова Г.**
ПОДАРОК УЧЕНОГО ЮБИЛЕЮ РОДИНЫ.....287

CONTENTS

ECONOMICS

Adilbek Torebek PUBLIC RELATIONS AS A PART MARKETING COMMUNICATIONS.....	6
Batyrbekova M.B. INCREASE IN INVESTMENT BENEFITS FROM THE USE OF A DECENTRALIZED ERP SYSTEM IN THE FIELD OF COMMERCIAL REAL ESTATE MANAGEMENT.....	12
Yesakhmetova L., Mizanbekova S., Aitmukhanbetova D. PRIORITIES OF STATE REGULATION AND PRICING STRATEGY OF THE AGRICULTURAL SECTOR.....	21
Zhagyparova A.O., Bekbolsynova A., Orozonoa A.A., Bulakbay Zh.M., Serikova M.A. DIGITAL CURRENCY OF THE CENTRAL BANK: RISKS AND WAYS OF GLOBALIZATION.....	28
Zhussupova A.K., Utibayeva G.B., Utibayev B.S., Ahmetova D.T., Zenchenko S.V. INTERCONNECTION OF MACROECONOMIC INDICATORS AND PARAMETERS OF THE THREE-YEAR REPUBLICAN BUDGET.....	39
Kamerova A.A., Shamuratva N.B. , Kozhabekov S.S., Kurmangazina S.K., Mukanova A.B. DEVELOPMENT OF AN ACCOUNTING SYSTEM BASED ON THE DETERMINATION OF THE COST OF PRODUCTION (WORK, SERVICES) IN ACCORDANCE WITHIFRS.....	48
Kokenova A.E., Sabyrova M.E. , Balabekova D.B., Lutfullayeva R.A., Tuleyeva A.Z. UPDATING AND DEVELOPING AN ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM FOR THE EFFECTIVE DEVELOPMENT OF REGIONAL TOURISM.....	55
Momynova B.K. USE OF ECONOMIC AND SOCIO-POLITICAL WORDS IN THE NEWS PAPER "KAZAKH" (1913-1918).....	64
Novikova O.F., Azmuk N.A., Pankova O.V. THREATS OF LABOUR POTENTIAL LOSS IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF ECONOMY DIGITALIZATION.....	73
Nurgaliyeva A., Kenzhetayeva G., Shafeyeva L., Akhmetova D., Beisembina A. "ELECTRONIC GOVERNMENT" IN THE PUBLIC ADMINISTRATION SYSTEM.....	82
Nuruly Ye., Sansyzbayeva G.N., Aktymbayeva A.S., Sapiyeva A.Zh., Assipova Zh.M. IS GENDER INEQUALITY A FACTOR IN FEMALE'S BRAIN DRAIN? POSSIBLE MEASURES OF PUBLIC REGULATION.....	90
Ramazanov A., Abdrash A., Chitanova S. INDUSTRY CLUSTER ECONOMY (ON THE EXAMPLE OF TOURISM).....	100
Rakhmonov A.Kh. IMPACT OF REMITTANCES OF LABOR MIGRANTS FROM OECD COUNTRIES ON JOB CREATION IN TAJIKISTAN.....	108
Ryazantsev S.V., Ruban L.S. DILEMMA: GLOBALISM OR SOVEREIGNISM. THEIR DISTINCTION IN TERMINOLOGY AND ANALITICAL DISCUSSION.....	120

Patashkova E., Niyazbekova Sh., Margatskaya G., Bulakbay Zh. THE ROLE OF FINANCIAL INNOVATION AND FINANCIAL TECHNOLOGIES IN THE EMERGING DIGITAL TRANSFORMATION CONDITIONS.....	129
--	-----

Tymchenko O., Polishchuk Y., Tsiupa O., Sushkova O., Osadchy I. E-TAX DEBT MANAGEMENT BASED ON RISK ASSESSMENT AND TAX DEBTORS SEGMENTATION.....	136
---	-----

LAW

Antonyan E.A., Atagimova E.I. DETERMINANTS OF PERSONALITY DEVELOPMENT: INTRAUTERINE (PRENATAL) PERIOD. ON THE QUESTION OF THE INFLUENCE OF THE PERINATAL PERIOD ON THE MENTAL DEVELOPMENT OF THE INDIVIDUAL.....	146
--	-----

Arabaev R., Berenalieva A., Mazhitov B. MODERN KYRGYZSTAN: FROM PARLIAMENTARY REPUBLIC TO PRESIDENTIAL GOVERNMENT.....	155
---	-----

Bogdanova E.E. PROBLEMS OF THE USE OF GENETIC INFORMATION IN CIVIL PROCEEDINGS*.....	162
--	-----

Mukhanova A.T., Aitmukhanova D.U., Yerdeshova Zh.I., Ryskulbekova B.R. CURRENT ISSUES OF RESTORATION OF PROPERTY DAMAGE CAUSED BY ROAD ACCIDENTS.....	168
--	-----

Nesterov A.Yu. SYSTEMATIZATION AND SUBSTANTIATION OF THE FUNDAMENTAL RIGHTS AND FREEDOMS OF JUVENILE CONVICTS: THE PENAL ASPECT.....	177
---	-----

Toktombaeva A.Zh., Toktobaev B.T., Karabalaeva S.B. THEORETICAL LEGAL RESEARCH OF INSTITUTE OF JUDICIAL AUTHORITY.....	185
--	-----

POLITICAL SCIENCE

Medved V.A. MIGRATION POLICY OF RUSSIA AND CHINA: MAIN DIRECTIONS AND SPHERES OF INTERACTION.....	191
--	-----

Mchedlova E.M. THE IMPACT OF THE CRISIS ON THE DEVELOPMENT OF SOCIO-CULTURAL PROCESSES AND VALUES.....	199
---	-----

Tazhikenova S.K., Tazhbenova G., Meldebekova A.D., Bulakbay Zh.M., Solovyova I.A. FEATURES OF ASSESSMENT OF EFFICIENCY OF USE OF BUDGET FUNDS ON THE DEVELOPMENT OF HEALTHCARE IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION.....	205
--	-----

PEDAGOGY

Ashilova M.S., Begalinov A.S., Begalinova K.K. IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON THE WELL-BEING OF STUDENT YOUTH IN KAZAKHSTAN.....	214
---	-----

Zavydivska N.N., Rymar O.V., Khanikiants O.V., Malanchuk H.H., Solovey A.V. USING GAME TECHNOLOGIES ON THE LESSONS OF PHYSICAL CULTURE OF PRIMARY SCHOOLCHILDREN.....	222
--	-----

Sartov U.K., Yessymkhanova Z.K., Belgibaeva A.S., Abdrachmanova A.U., Saiymova M.D.
TOWARDS THE CREATION OF INNOVATIVE LEARNING TECHNOLOGIES
IN THE MODERN ECONOMY.....230

Seisekeyeva N.B., Ismael Ouedraogo, Rakhmetullina M., Dosmagambetova J., Bissenbayeva Zh.N.
FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF STUDENTS STUDYING FRENCH.....236

HISTORY

Aralbayeva R.K., Nurbossynova L.S.
ANTHROPOCENTRISM AS THE BASIS OF KAZAKH SOCIAL PHILOSOPHICAL IDEA.....243

Shashaev A.K., Mrzabayeva R.Zh., Suleimen S.
SOCIETY FOR THE STUDY OF KAZAKHSTAN: HISTORY OF ITS FORMATION AND
ACTIVITY.....250

Fedoseev R.V., Bogatyrev E.D., Mariskin O.I.
BASIC MODELS OF THE NOBILITY COMMERCIAL AND INDUSTRIAL ENTREPRENEURSHIP IN
THE SECOND HALF OF THE XIX CENTURY (ACCORDING TO THE MIDDLE VOLGA REGION
DATA).....257

PHILOLOGY

Altybayeva S.M., Imposti G.E.
PHILOSOPHY OF THE MODERN TEXT: THE FEATURES OF THE NARRATIVE STRUCTURE.....265

Muftakhutdinova D., Batyrkhan B.
KAZAKH - TATAR RELATIONS IN THE FIELD OF LITERARY EDUCATION IN THE BEGINNING
OF THE XX CENTURY.....271

Nurmoldayev S.T., Sarkulova G.S., Doszhan R.K., Somzhurek B.Zh., Aimbetova U.U.
THE CONCEPT OF CULTURE IN THE LINGUO-CULTURAL ASPECT.....277

ACHIEVEMENTS OF ACADEMICIANS OF NAS RK

Absattarov R.
THE CORYPHEE OF THE PHILOSOPHICAL SCIENCE.....285

Amirova G. THE
SCIENTIST'S GIFT TO THE ANNIVERSARY OF THE MOTHERLAND.....287

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

www.nauka-nanrk.kz

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Редакторы: *М.С. Ахметова, А. Ботанқызы, Д.С. Аленов, Р.Ж. Мрзабаева*

Верстка на компьютере *Г.Д. Жадырановой*

Подписано в печать 15.10.2021.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

8,5 п.л. Тираж 300. Заказ 5.